

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

ФАКУЛТЕТ ЗА ИЗЯЩНИ ИЗКУСТВА

КАТЕДРА „СКУЛПТУРА“

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. Станко Славчев Войков

На Дисертационния труд на ас. Стефан Илиев Иванов - Катедра „Скулптура“ - за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научно направление 8.2 – „Изобразителни изкуства“.

Тема на докторския труд:

„Скулптура на готовите форми. Редимейд, асамбляж, намерен обект, отливки от натура, както и нови технологични подходи в скулптурата на ХХ век“

Научен ръководител- доц. Цветослав Христов.

Скулптурата е едно от най- древните изкуства, датиращо своята поява още от зората на човешката цивилизация и оставило гениални произведения, дело на забележителни творци. Изкуството от каменната и бронзова ери, Месопотамия, Египет, класиката в Гърция и Рим, Средновековието, Ренесанса, и периода 17-20 век. както и съвременните ѝ форми и направления доказват огромното значение на това изкуство за културното развитие на човечеството. През 20 и началото на 21 век започна да се развива едно ново направление в редица съвременни изкуства включително и в скулптурата, използващо готови форми за изграждането на нови, разнородни по характер и материали пластично- художествени решения. Именно в тази област е насочил своя дисертационен труд ас. Стефан Иванов.

Дисертацията съдържа 196 страници развити в увод, изложение на основната теза в три глави, заключение и библиография.

Автореферата от 43 страници в синтезиран вид представя основните моменти от докторската теза.

Приложение №1 съдържа 218 илюстрации.

Приложение №2 съдържа 3 писмени и 2 аудио интервюта.

Приложение №3 съдържа 1 бр. авторски превод.

В началото на дисертацията ас. Стефан Иванов обосновава **актуалността /дисертабилността/ на научното** изследване и състоянието на творческите процеси, протичащи в това направление на скулптурата и приложението му в обучението на ученици и студенти, както и **съществуващата литература** по темата.

Създадена е и използвана специална терминология с точно формулирани **цели и задачи** на научното изследване. Много ясно са формулирани **предмета и обекта** на дисертационния труд.

Използваните методики на анализ, сравнението, обобщението, историко-логическите, проучвателно-аналитични интервюта и анкети са в основата на разработката.

Уводната част на доктората прави анализ на историческото развитие на скулптурата и пластичните изкуства от древността до наши дни и мястото на темата „Скулптурата на готовите Форми“ Посочените примери на автори и творби в тази област демонстрират познаване на проблематиката и творчеството в това доскоро експериментално направление като бунт, експеримент и развитието на стиловете попарт, сюрреализъм, дадаизъм, скрап арт, амбалаж, нови реалности и др. Цитирането на проучената специализирана литература от български и чуждестранни автори също е предпоставка за всеобхватното и професионално изследване на темата.

Първа глава е посветена на използването на готови природни или индустриални форми в техния чист вид като съставна част на скулптурно произведение. Анализирани са творчеството на автори като Дега, Марсел Дюшан, Рестани, Фернандес, Даниел Споереи, Рушенберг, Георги Чапкънов, Правдолюб Иванов, Вито Валентинов и използваните различни методи и способности за създаване на техните скулптурни творби. Съпоставянето на творчеството на чуждестранните и български автори, творещи с тези методи, е принос на докторанта показващ паралелите между различните творци.

Втора глава разглежда пре моделирането и прекомпозирането на вече съществуващи форми с цел ново пластично произведение. Анализирани са творчество на Пикасо, Сезар, Жан Тингели, Луис Невилсън, Георги Чапкънов и Огнян Петков и свързания с него творчески подход чрез скрап арт, асамбляж и намерени обекти за създаване на скулптури. Ас. Иванов анализира творческия подход използван от гореспоменатите автори за създаване на техните творби. Специално внимание е отделено на творчеството на Пабло Пикасо. Ако се запознаем по подробно с това творчество от документалните филми и снимки можем да наблюдаваме как този велик творец създава от керамични съдове стилизирани птици и животни, а от скрап и керамика фигурални композиции. Значително внимание е отделено и на творчеството на Георги Чапкънов /Чапа/ реализирал свой известни творби с аналогични творчески подходи. Тук е необходимо да споменем, че някои студенти в НХА от катедра „Скулптура“ и „Метал“ творят с тези творчески методи.

Трета глава отделя основно внимание на използването на отливките от натура и вече съществуваща форма за ново скулптурно произведение. Тук е разгледано творчеството на Христо Явашев-Кристо, Джордж Сигъл, Едуард Каинхолдц, Реичъл Уайтрийд и Симеон Симеонов.

В тази глава докторантът разглежда и анализира методиката и възможните варианти, използвани в творческия процес при създаването на тези скулптури и обемно-пространствени структури и въздействието им върху зрителя. Той споделя и

своето собствено виждане за творчеството на изброените автори и разнообразния им творчески подход при създаването на конкретни произведения и отново както в предишните глави съпоставя техните творчества.

В заключението на своята дисертация ас. Стефан Иванов прави следните изводи:

- По-пълно изследване на темата „Скулптура на готовите форми“.
- Нов прочит на научната литература по темата.
- Скулптура като селектиращ творец, използващ готови форми в своите творби.
- Настоящото научно проучване обединява разнообразни автори и техните творби на базата на скулптура от готови форми.
- Въвеждане на обединяващия термин „Скулптура на готовите форми“.
- Обособяване на три основни тематични и методологични принципа разгледани подробно в трите глави на докторския труд.
- Съпоставяне на авторските методи на българските и световни творци използващи „Скулптурата на готовите форми“.
- Направен е авторски подход при подбора на творците и тяхното творчество, съобразено със спецификата на настоящото научно изследване.

Приноси на докторския труд на ас. Стефан Иванов.

- Настоящият труд има иновативен и отчасти допълващ характер на отделните публикации, касаещи развитието на българската скулптура в конкретната област.
- Систематизирани са проблематиката, тенденциите и индивидуалния авторски подход в областта на „Скулптурата на готовите форми“.
- Съпоставя тенденциите и разликите между българските и световни практики в тази област.
- На базата на авторските интервюта, взети от видни наши творци в областта, се изяснява авторския подход при създаването на творби в тази сфера на скулптурата.
- Научното изследване чрез проблематиката която разглежда може да бъде приложено от различни автори за създаване на нови творби, използващи настоящата методика.
- Настоящия труд би помогнал за популяризацията на творбите създадени със средствата на „Скулптурата на готовите форми“ в България.

В докторския труд са представени 10 страници с библиография от наши и международни източници, разглеждащи както историографското и съвременно развитие на това пластично направление в скулптурата, така и очакваните тенденции в бъдеще.

Особено внимание представляват 218 бр. илюстрации, демонстриращи и потвърждаващи научната теза на автора изложена в писмения текст.

Трудът е представен в по-голямата си част на научна конференция- Международна научно-приложна конференция „Психология и изкуство“ 2023г. 15-17с. и 28-39с.

Кратки данни за докторанта:

Стефан Илиев Иванов е роден 1989г. в Габрово.

От 2019г. е редовен асистент към катедра „ Скулптура“ в НХА.

От 2022г. е и хоноруван преподавател по скулптура в катедра „Индустриален дизайн“ в НХА.

Образование:

Докторант към катедра „ Скулптура“ отчислен с право на защита.

2018г. Магистър по Скулптура НХА.

2012г. Бакалавър по Скулптура НХА.

2012г. Диплома по „Теория и практика на художественото образование“ НХА.

2010г. Специализация по „Еразъм“, Академия за изящни изкуства Варшава.

Творчески изяви и изложби.

Участие в над 35 ОХИ както и самостоятелни изложби в България и Гърция, Швеция, Турция, Словакия, Сърбия, Хърватия и Германия.

Автор на 3 статуетки за ежегодни награди.

Автор на 3 юбилейни монети на БНБ.

Член на СБХ от 2018г.

В редица европейски градове като Барселона /музея на Пикасо/, Мадрид, Лисабон, Порто, Париж, Берлин, Амстердам, София, Габрово, Бургас и много други, туристите могат да забележат творбите на така наречената нова вълна в скулптурата, използваща „Готовите Форми“. Абстрактната теория на композицията е разработила серия от практически композиционни решения в това направление. В настоящия труд ас. Стефан Иванов разглежда този творчески подход използван в скулптурата и творчеството на някои видни наши и чуждестранни представители. Систематизирането на „Скулптурата на готовите форми“ в три основни категории и научния подход и анализ, използван от докторанта, ще има ползотворно влияние върху творчеството на скулптурите и творците използващи тези методи. Приносът на труда е несъмнен и ефектът от него ще даде своя ефект в близко бъдеще и особено след неговото издаване в книжен и електронен формат, което препоръчвам. Използването на иновативен и систематичен подход в дисертацията с илюстрации, интервюта и анализи също е гаранция за очакван образователно-стимулиращ ефект сред творците.

Трудът, публикациите по него и творчеството на докторанта напълно **покриват наукометричните** изисквания за ОНС „Доктор“.

На основание на гореспоменатото предлагам на многоуважаемото научно жури и научния съвет на НХА **да присъди на асистент Стефан Илиев Иванов** Образователната и научна степен **„Доктор“** по скулптура по научно направление 8.2 „Изобразителни изкуства“.

10.6.2024г.

София НХА

Доц. Станко Войков